

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 10. évfolyam számára

2019-2020. TANÉV

MEGYEI FORDULÓ

2020. február 4. 14.00 – 16.00

A versenyző neve:

A versenyző iskolájának neve:

A versenyző iskolájának címe:

A felkészítő tanár neve:

Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!

Hiba esetén egyértelműen – egy áthúzással – javítson!

Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban találhatók!

Maximum: 100 pont

Elért pontszám:

1. Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás elé a ☐ -be!

9 pont/ ...

- ☐ a) Kis Pipint 800-ban császárrá koronázták.
- ☐ b) A királyi várak a hozzájuk tartozó királyi birtokokkal alkották az egyházmegyéket.
- ☐ c) A jobbágytelek két részből állt: a belső telekből vagy portából és a külső telekből (a belső telekkel arányos szántóból, kaszálóból, rétből, szőlőből és erdőből).
- ☐ d) A rendi állam legfontosabb testülete a rendi gyűlés, melynek fontos jogköre volt az adók megszavazása. A királyi hatalommal szemben képviselték a kiváltságos csoportok érdekeit.
- ☐ e) I. Károly (Károly Róbert) idején a legnagyobb hasznát a manufaktúrákból származó jövedelem biztosította.
- ☐ f) A Karlócán megkötött béke következtében a Temesköz kivételével egész Magyarország a Habsburgok fennhatósága alá került.
- ☐ g) A kádi szedette be az adót, jobbágyportánként 60 akcsét.
- ☐ h) II. Rákóczi Ferenc 1703-ban kiadta a vetési pátenst, melyben a hadba lépő katonáknak és közvetlen családtagjaiknak az állami és földesúri szolgáltatások alóli mentességet ígért.
- ☐ i) A kuruc sereg szolgálati nyelve magyar volt, a francia és lengyel tisztekkel angolul tanácskoztak.

2. Mi a közös a felsoroltakban? Írja a szöveg utáni vonalra!

8 pont/ ...

- a) Octavianus, Lepidus, Marcus Antonius _____
- b) Worms, Legnano, Canossa _____
- c) "két szín alatti áldozás", cseh nyelvű istentisztelet, konstanzi zsinat _____
- d) Spalato, Trau, Zára _____
- e) a végrendelkezés szabadsága, az ország védelmében vonulnak hadba, az adómentesség megerősítése _____
- f) Cortez, Alvarado, Pizarro _____
- g) tridenti zsinat, Loyolai Ignác, Index _____
- h) a nemesek lemondtak szabad királyválasztó jogukról, az Aranybulla ellenállási záradékáról, elismerték a Habsburgok (fiági) örökösödési jogát. _____

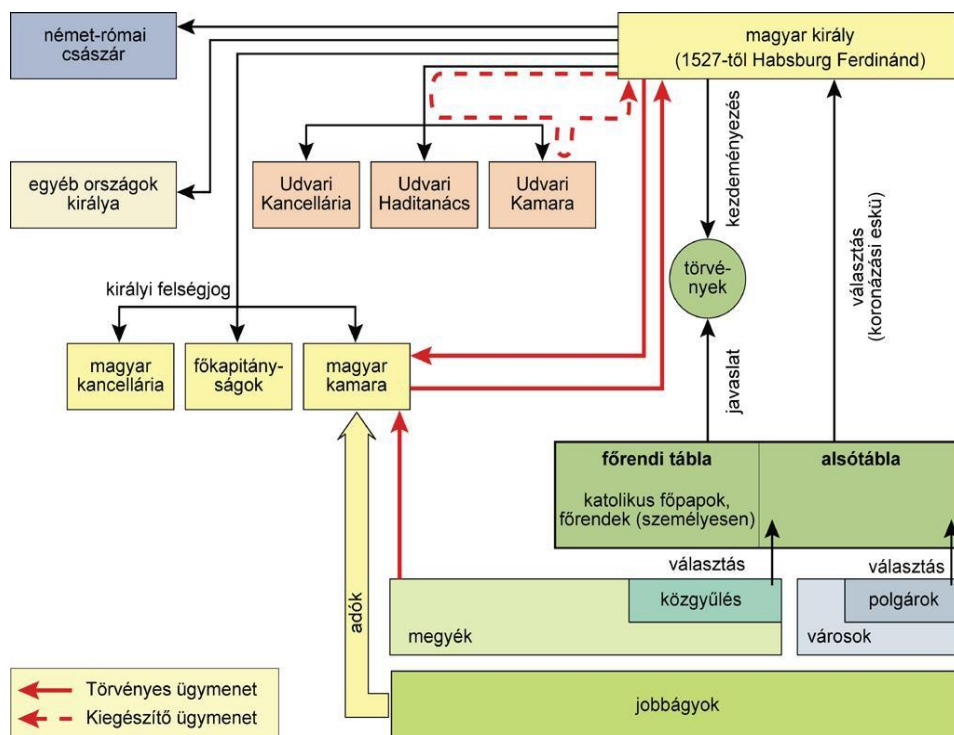
3. Melyik elem nem illik a sorba? Húzza alá azt az egyet, amely nem! Választását indokolja!

6 pont/ ...

- a) Leonardo da Vinci, Rubens, Botticelli, Giotto _____
- b) szpáhi, topcsi, janicsár, talpas _____
- c) Bercsényi Miklós, Gottfried Lehmann, Bottyán János, Károlyi Sándor _____
- d) Isaac Newton, Kepler, Magellán, Galileo Galilei _____
- e) Dávid Ferenc, Dévai Bíró Mátyás, Pázmány Péter, Kálmáncsehi Sánta Márton _____
- f) kapuadó, füstpénz, harmincadvám, bányabér _____

4. Egészítse ki a hiányos szöveget!**6 pont/ ...**

A reformáció _____a(z) irányzata már a Mohács előtti években megjelent Magyarországon. Elsősorban azokban a városokban, amelyeknek lakói _____ (b) eredetűek voltak. A magyarság jelentős része a(z) _____ (c) reformáció hívévé vált. A reformáció radikálisabb irányzatai is megjelentek Magyarországon, köztük a(z) _____ (d) hit, amellyel János Zsigmond is rokonszenvezett. A székelyek jelentős része megmaradt a(z) _____ (e) vallásánál. A(z) _____ (f) vallású románokra nem volt jellemző a reformáció egyik irányzatának gyakorlása sem.

5. Válaszoljon a kérdésekre a mellékelt forrás és ismeretei alapján!**6 pont/ ...**

- a) Melyik hivatal végezte a pénzügyigazgatás feladatait? _____
- b) Melyik irányította a magyar védelmi rendszert? _____
- c) A Magyar Kancelláriának mi volt a feladata? _____
- d) Mi jellemző a bíráskodásra? _____
- e) Csökken-e a magyar törvényhozás szerepe (az ábra alapján)? Válaszát *indokolja!* _____
- f) Nevezze meg magyar rendiség legfontosabb méltóságát / tisztségét! _____

6. Mutassa be röviden a Bocskai seregében harcoló hajdúkat! A szövegben használja a „Korpona”, „hajdúszabadság” kifejezéseket is.

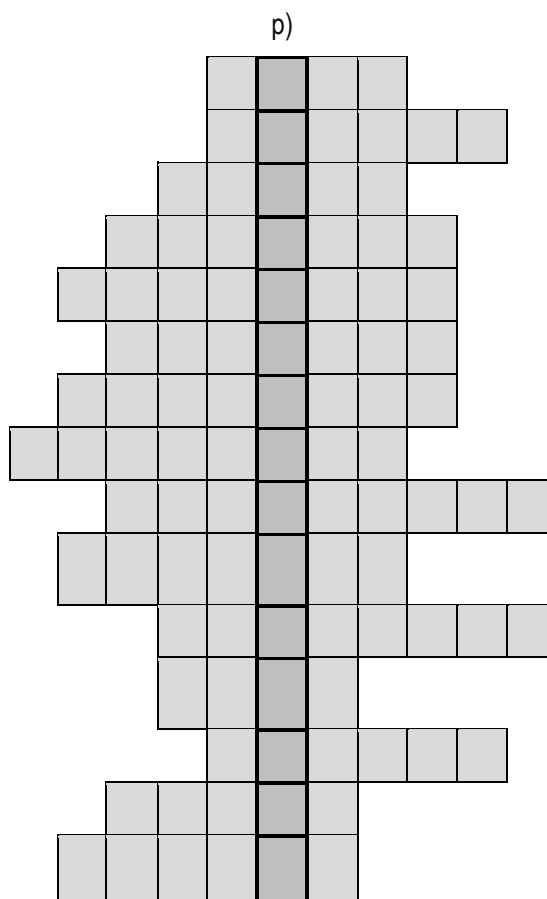
4 pont/ ...

		
---	---	---

7. REJTVÉNY Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

18 pont/ ...

- III.(1198-1216) Római pápa.
- 313-ban itt adta ki türelmi rendeletét Constantinus.
- „mezején” gyakran tartottak országgyűlést.
- Az egyházi tisztségek, szentségek árusítása.
- Teljhatalom idegen (latin eredetű) elnevezése.
- A Királyi Magyarország központja.
- Luther ebben a várban volt látszatfogságban.
- 1555-ben kötött vallási béke helyszíne.
- Római béke Augustus korában.(Két szó.)
- Luther az úrvacsora kérdésében kerül vele szembe. Svájci gondolkodó (Ulrich).
- Első polgár az ókori (császárkori) Rómában.
- Határfolyónak tekintik. Tőle nyugatra a centrum, keletre a periféria államai helyezkednek el.
- Partium magyarul.
- Iszlám zarándokhely.
- Nyugatról érkező bevándorlók, jövevények.

p) (A függőleges sorban a megoldás két szó.)

Magyarázza meg röviden a függőleges sorba írt történelmi fogalmat! (Legalább két válaszelemet írjon!)

q) _____

r) _____

8. Írja a táblázatba a szövegben található hibákat és azok javított változatát!
(Válaszelemenként 0,5 pont.)

9 pont/ ...

A Zrínyi család eredetileg a Sulpitiusoktól származott. A dalmáciai grófok IV. Béla királytól kapták Zrinj várát, a családnak ez az ága ettől kezdve nevezte magát Zrínyinek. Zrínyi Miklós dédapja volt Zrínyi Miklós, az egervári hős. Zrínyi Miklós és Zrínyi Péter korán árvák lettek. Gyámjuk Vitéz János, esztergomi érsek lett. Zrínyi Miklós 1648-tól horvát bán volt. Eszéki udvara politikai és társadalmi központ lett, kapcsolatot tartott Erdéllyel, Velencével. Minden erejével a végvári rendszer fejlesztésén dolgozott. Fő célja németek kiűzése volt, ezért építtette 1661-től török területen, Kanizsával szemben Zrínyi-Újvárat. Foglalkoztatta a magyar, Habsburgoktól független, nemzeti fejedelemség gondolata is. 1655-ben a nádorságra pályázott, de helyette Wesselényi Ferencet választották meg. 1664. január-februárban vezette téli hadjáratát. Húszezer fős seregével 240 kilométerre hatolt be ellenséges területre, felégette a török utánpótlást szolgáló eszéki Száva – hidat, előkészítve a tavaszi háborút. Sikerére Európa-szerte felfigyeltek, Magyar Marsnak nevezték. Áprilisban Pécs ostromához kezdett, de a bécsi Haditanács a nagyvezír közeledtének hírére visszarendelte.

Hibás szöveg	Javított változat
a)	
b)	
c)	
d)	
e)	
f)	
g)	
h)	
i)	

9. Húzza alá annak a három városnak a nevét, ahol Zrínyi Miklós tanult! (Elemenként 0,5 pont.) **1,5 pont/ ...**

Veszprém, Nagyszombat, Bécs, Toledo, Párizs, Graz, Madrid, Párizs, Debrecen, Kolozsvár

10. Húzza alá annak a három árucikknek a nevét, amelyekkel a Zrínyiek kereskedtek!
(Elemenként 0,5 pont.)

1,5 pont/ ...

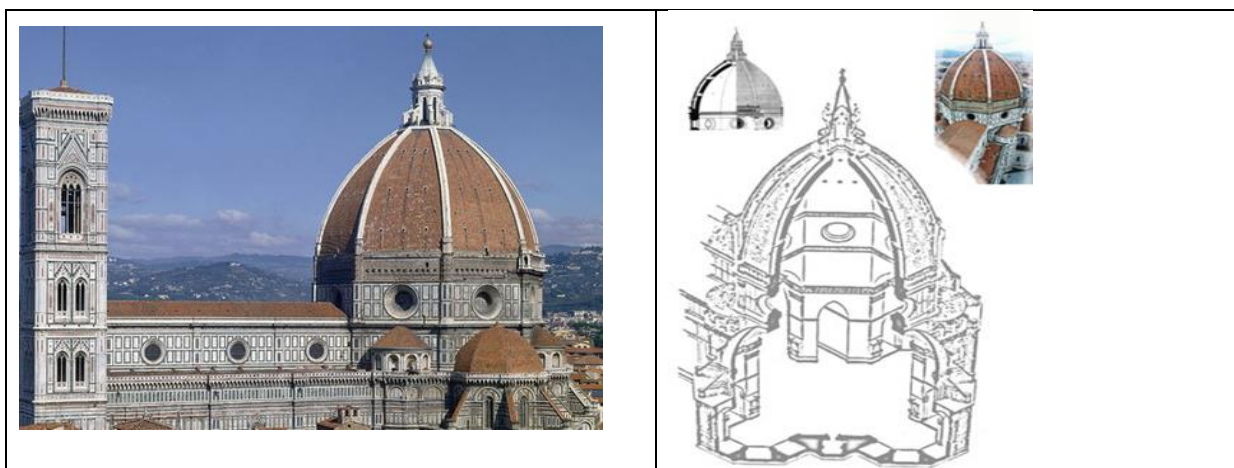
arany, kukorica, posztó, selyem, hal, só, réz, szarvasmarha, dohány, bors

11. Zrínyi Miklós melyik művére jellemzőek az állítások? Írja a meghatározás előtti vonalra! **4 pont**

- a) _____ Eposzában dédapja hőstettének állított irodalmi emléket.
- b) _____ Ebben a művében a korszerű hadseregszervezés elveit és a hadviselés gyakorlati kérdéseit ismerteti.
- c) _____ Az eszményi uralkodót és politikai koncepcióját mutatja be. A magyar rendi ellenállással nemzeti függetlenség kivívása, majd nemzeti király vezetésével abszolutizmus létrehozása.
- d) _____ Művében az országon belüli összefogást sürgeti. Alapvető fontosságúnak tartja egy nagy létszámú, állandó hadsereg felállítását.

12. a) Nevezze meg, milyen stílusirányzatra jellemző jegyeket ismer fel a mellékelt ábrákon!

1 pont/ ...

b-d) Jelölje meg ☒-szel annak a három műalkotásnak a nevét, amely hasonló stílusban készült, mint a fenti kupola!

3 pont/ ...

- ☐ westminsteri apátság (London), ☐ Párizsi Notre Dame, ☐ Chartres-i székesegyház,
☐ Botticelli: Vénusz születése, ☐ Hagia Sophia, ☐ Michelangelo:Pieta, ☐ Leonardo da Vinci: Mona Lisa

13. Hol történtek a következő események? Írja az eseményhez kapcsolódó helyszínt a vonalra és a térképen található sorszámot az üres téglalapba! (Megoldásonként 0,5 pont)

6 pont/ ...

a) Itt szenvedett súlyos vereséget a Tomori Pál és Szapolyai György vezette magyar had I. Szulejmán oszmán szultán seregeitől.

helyszín:

sorszám:

b) 1664 – Csata helyszíne. Győzelem a törökök felett.

helyszín:

sorszám:

c) Pázmány Péter által 1635-ben alapított egyetem.

helyszín:

sorszám:

d)1708: ezen az országgyűlésen a hajdúszabadság ígéréssel igyekeztek a jobbágyságot mozgósítani.

helyszín:

sorszám:

e) A kuruc rendek először itt tartottak országgyűlést, ahol vezérő fejedelemmé választották II. Rákóczi Ferencet.

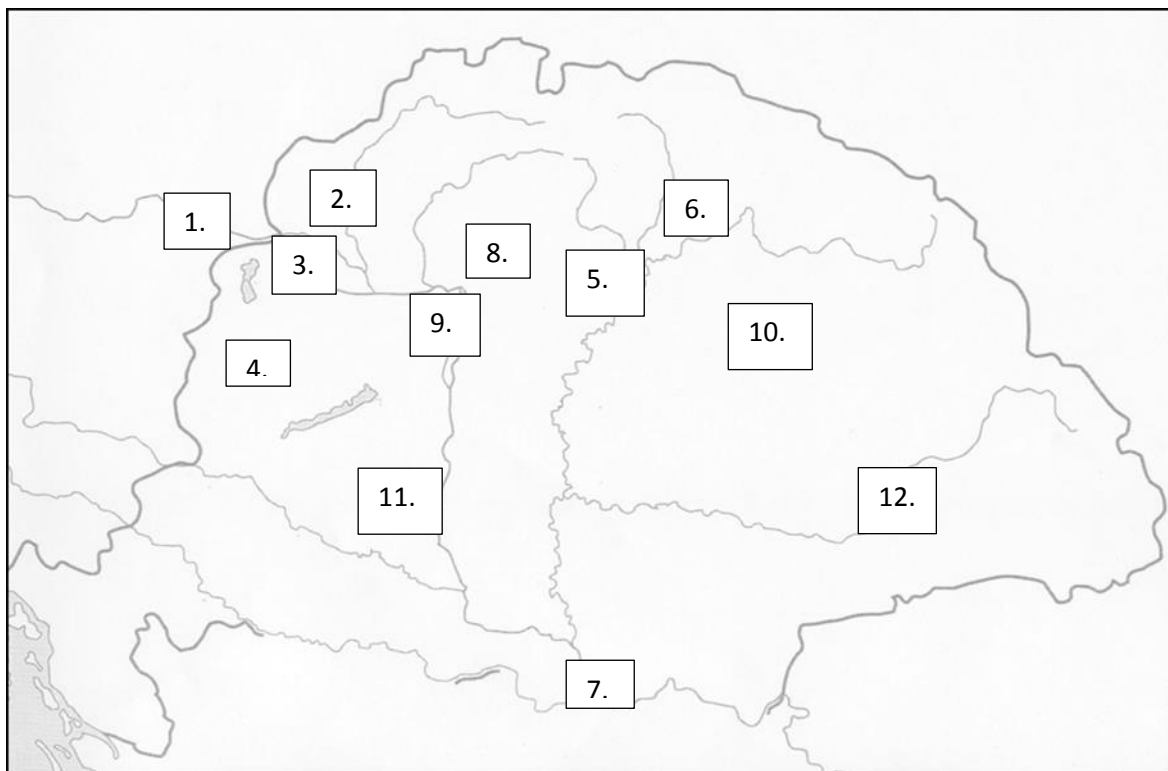
helyszín:

sorszám:

f) 1707-ben ezen az országgyűlésen mondták ki a Habsburg-ház trónfosztását.

helyszín:

sorszám:

14. Írja be a megfelelő adatokat a békekötésekről szóló információk utáni táblázatba!

7 pont/ ...

Források, információk	Évszám	Helyszín	Lezárt konfliktus, háború
A török szultán békét kért Ulászlótól.	1444.	a)	Török-magyar háború.
Bocskai István és Rudolf király (II. Rudolf császár) közötti megegyezés.	b)	Bécs	c)
Bocskai István közvetítésével a status quo alapján kötött békét a török porta a Habsburg uralkodóval.	1606.	d)	Az Oszmán Birodalom és a Habsburg Birodalom közötti háború.
„Jól tudom, hogy sokaknak nem fog tetszeni.” (I. Lipót magyar király)	1664.	e)	1663-1664. közötti Habsburg – török háború.
„I. Lipót császár, Velence és Lengyelország – képviselői Anglia és Hollandia garanciájával huszonöt évre békét kötöttek a Portával. „Az 1681. évi soproni országgyűlés ugyan törvénnyel kötelezte Lipót királyt, magyar politikust mégsem hívtak meg a béketárgyalásra.” (Tóth István György)	f)	Karlóca	Oszmán Birodalom – Habsburg Birodalom közötti háború.
„Az említett jeles Rákóczi Ferenc életének és összes javainak kegyelmet adunk [...], beleértve az országban való nyugodt megmaradást is. ennek végső határidejéül - ha ő a kegyelmet elfogadja, de a hűségeskü letételét el akarja halasztani - három hetet engedélyezünk. Valamennyi Rákóczi-követőnek ugyancsak megbocsátó kegyelmet adunk jószágosan. [...] A vallás gyakorlatát is az ország törvénycikkei szerint kegyesen engedélyezzük.” (A szatmári béke szövegéből)	g)	Szatmár	Rákóczi-szabadságharc

15. Mutassa be a Rákóczi – szabadságharc bukásának okait a források és ismeretei alapján! 10 pont/ ...

„Ezeket a szomorú állapotokat csak súlyosbítja generálisaim titkos féltékenysége, ami a leggondosabban kidolgozott terveket is tönkretesz és megakadályozza a hadak regularizálását, részben, mert a fegyverem lazításával igyekeznek megnyerni a katonák rokonszenvét, részben, mert hadi ismereteik igen fogyatékosak.”

(II. Rákóczi Ferenc XIV. Lajoshoz, 1705. december 30., Munkács. Rákóczi levelei)

II. Rákóczi Ferenc által kiadott pénzek

„Bárki ítélend a magyar ügyekről, a háboru szerencsés kezdetét az ellenség fölötté nagy óvatosságának tulajdoníthatja, és annak, hogy az erősségek és helyőrségek nagyon rosszul valának ellátva és még rosszabbul védelmezve. A háboru szerencsétlen végének okául pedig a nemzet tapasztalatlanságát s tudatlanságát, a fegyver és pénz hiányát – amelyek a hadakozás idegei, – a pestist és a francia udvar által nyújtott segedelem csekélységét tulajdonítandja”. (II.Rákóczi Ferenc)

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.